

Bijbelstudie 10 Amos

Inleiding van 'Zoekt de HEERE en leeft' – 'Bijbelstudies over het boek Amos' van B.S. van Groningen, Bijbelstudie-9 blz. 73 t/m 79

1. (Zingen) : citeren van **Psalm 1 : 3 , aan het begin van de inleiding**

*Gans anders is 't met hem, die 't kwaad bemint;
Hij is als kaf, dat wegstuift voor den wind;
Geen zondaar zal 't gewis verderf ontkomen,
Als in 't gericht door God wordt wraak genomen;
Hij, die van deugd en godsvrucht is ontaard,
Zal niet bestaan, waar 't vrome volk vergaart.*

2. **Gebed**

Voorbede : rouw bij mevr. Amesz: haar schoonzus is overleden
rouw bij familie Steenbergen: de broer/zwager is overleden
rouw bij mevr. Van der Vliet: haar zwager is overleden
Echtpaar Van Roon-de Waard (Ria) was 40 jaar getrouwd.

3. **Lezen: Amos 9**

4. Mededelingen: Dit is de laatste keer van onze Bijbelstudie op de donderdag, zij het op een andere wijze, dan we gewend zijn. Wel fijn dat we met deze middelen toch de bespreking van het boek Amos konden voortzetten. Bij leven en gezondheid hopen we 17 september weer te vergaderen: hetzij op deze wijze, of toch weer in de kerk.

5. **Inleiding**

We zijn gekomen aan het laatste hoofdstuk van de profetieën van Amos. Het oordeel komt en het gericht wordt door de Heere voltrokken. Amos laat er geen misverstand over bestaan: God handhaaft Zijn recht. Dat zien we heel duidelijk in het vijfde en laatste visioen van Amos. Amos 9 begint daarmee. Naast het **spreken** van God merken we nu ook de **hand van God, Die slaat**. Opmerkelijk is het dat deze keer niet de Naam **Jahweh** (HEERE) gebruikt wordt maar **Heere, Adonai**. De nadruk valt op de almacht en de verheven majesteit van God. Amos ziet de Heere staan op het altaar. Aan welk heiligdom we hier moeten denken, is niet direct duidelijk. Calvijn en andere verklaarders menen, dat dit alleen de tempel in Jeruzalem kan zijn. Waarom? Omdat de Heere nooit verschijnt in de heiligdommen in Dan en Bethel. Toch is er niets dat in die richting wijst. De verschijning van de Heere betekent niet dat Hij er Zijn goedkeuring aan geeft. Dit altaar spreekt niet van de dienst der verzoening. Zoals we al zeiden, in vers 1 wordt niet de Verbondsnaam gebruikt. De naam Adonai spreekt wel over Gods heerschappij over de **ganse aarde**, maar niet van Zijn bijzondere relatie tot het volk Israël. Het is alsof de Heere wil zeggen: Ik heb met dit heiligdom **geen enkele relatie, Ik woon hier niet**. Hier geef Ik mijn Naam niet aan. Al wordt hier in Mijn naam geprofeteerd en in Mijn naam geofferd: Ik ken en erken dit huis niet. Als God verschijnt in de tempels van onze eigen godsdienst, dan betekent dat het einde, eeuwige ondergang.

Dat is een boodschap, die we niet naast ons neer moeten leggen, maar goed op ons laten inwerken. Als de Heere in onze kerken en samenkomsten op de kansels verscheen, wat

zouden we dan ontmoeten? *Milde handen en vriendelijke ogen of zal blijken dat wij de Heere op onze eigen manier dienen en dat Hij daar een gruwelijke afkeer van heeft?* Daarom zegt Hij: Sla dien knoop. 'Die knoop, die geslagen moet worden is het kapiteel, een soort versierde krans dat boven op een pilaar ligt. Daar rust de hele bovenbouw van de tempel op. Wat is het gevolg van het slaan van die knoop? De hele tempel stort in. Niemand zal ontkomen aan de ondergang. De tempel- en eredienst wordt vernietigd. *Waarom?* Omdat de godsdienst van Israël een zaak van alleen uiterlijk vertoon is geworden. Waar het volk zich ook bevindt: **er is geen ontkomen aan.**

Opmerkelijk is het dat juist in verband met het tweede gebod gesproken wordt, dat de Heere een jaloers God is. Wel in **Zijn Naam** proberen Hem te dienen, maar in strijd met Zijn geboden. Het luistert hier heel nauw en laten we niet denken dat de Heere zal zeggen: het volk bedoelt het goed. Eigenhandig maakt de Heere er een puinhoop van. Ook voor ons geldt de vraag uit Psalm 139: *'Zie of bij mij/ons een schadelijke weg is, en leid mij/ons op eeuwige weg'.*

Vers 2-4 laat **concreet** zien dat er geen ontkoming is aan Gods oordeel. *Niet in de hel, niet in de hemel, niet op een hoge berg (Karmel), niet op de bodem van de zee; de Heere weet hen overal te vinden. Een slang zal de vluchtelingen bijten, geen slang op de aarde, maar hier staat het woord nachasj: een zeemonster, zoals de Leviathan.* We zien hier al een voorspel van wat Openbaring zegt over de *wederkomst*. **Vers 5** heeft overeenkomsten met Amos 8:8; ook daar wordt verwezen naar de Nijl (rivier van Egypte). Er is niets wat God niet tot Zijn beschikking heeft. Op een dichterlijke wijze verwoordt de boer van Tekoa de majesteit en heerlijkheid van de Heere, de Almachtige Schepper en Onderhouder, de Getrouwe God van het verbond (zie Psalm 8). In **vers 7** laat God zien dat Israël niet beter is dan de Filistijnen of de Syriërs. En dat ze tevergeefs een beroep doen op Gods verbond, wat het verbondsautomatisme werkt alleen valse rust in de hand. We vinden dat ook in het Nieuwe Testament terug als de Joden zeggen: *'Wij zijn Abrahams zaad'* Geen bekering nodig en menen wel recht te hebben op Gods verbondsweldaden. Zo worden we hier in dit hoofdstuk gewaarschuwd tegen *eigenwillige godsdienst* en *tegen verbondsoverschating*. We lezen in de **verzen 8-10** tot driemaal toe het oordeel van de Heere:

Vers 8: de Heere zal dit zondig koninkrijk van de aardbodem verdelgen.

Vers 9: Ik zal het huis Israëls onder al de heidenen schudden als in een zeef; opnieuw een beeld van het oordeel: de Man met de wan in Zijn hand.

Vers 10: Alle zondaars Mijns volks zullen door het zwaard sterven.

De Heere is van Israël niet afhankelijk en ook niets verplicht. Als we ook maar enigszins in die richting denken dan gaat het verkeerd. We lezen tot drie keer duidelijk van het oordeel; *van het Tienstammenrijk blijft niets over*. In de verklaring van ds. Westerink staat het duidelijk: *Geen zondaar zal het gericht overleven. Dat is het einde. De nacht valt, de nacht van de eeuwige dood.*

En toch...! We ontdekken in deze diepe duisternis toch nog een lichtstraal. *Lees vers 8b:* De HEERE zal Israël niet *helemaal* uitroeien. Een klein getal van de kinderen van Jakob blijft over. *Een rest zal behouden worden.* We denken hier aan de profetie van Jesaja:

Schear-Jaschub: *een rest keert terug.* En te midden van al die ellende en duisternis mag Amos verrassend afsluiten met een *heilsprofetie*. In vers 10 is er sprake van een zeef. Er is dus nog zaad. Het kaf stuift weg voor de wind; psalm 1 zegt het zo duidelijk: *geen zondaar zal 't gewis verderf ontkomen als in het gericht door God wordt wraak genomen.* Dat geldt ook voor hen die denken, dat alles nog wel mee zal vallen, omdat ze kinderen van het verbond zijn (zie Amos 5 : 18-20).

Er schijnt toch nog zaad te zijn. Wie blijft er over, die geen zondaar is? Toch klinkt er onderscheid: opmerkelijk, want de Heere maakt onderscheid tussen zondaren en ... ja ook zondaren. *Wat is het verschil? Die laatste hebben leren bidden: 'O, God, wees mij de zondaar genadig'.*

Er zijn verklaarders, exegeten, die zeggen dat het slot van **vers 11-15** er maar los bij hangt. En wordt niet toegeschreven aan Amos. *Hoe komen zij daarbij?* Zij vragen zich af: Is er ontkoming aan het gericht? En is dat te verenigen met Gods recht, dat voldoening eist?

Laten we luisteren wat Amos mag profeteren? **Vers 11:** *'Te dien dage zal Ik de vervallen hut van David weder oprichten, en Ik zal haar reten vertuinen, en wat aan haar is afgebroken, weder-oprichten, en zal ze bouwen als in de dagen vanouds'.*

Wat wordt hier bedoeld? De belofte geldt niet voor het Tienstammenrijk en voor het huis van Jerobeam II, maar voor het huis van David. Dat huis wordt vergeleken met een vervallen hut en een afgebrokkelde muur (*reten*). Wanneer komt deze belofte tot vervulling? In de komst van de Messias. Er is absoluut geen sprake van een algemene verzoening of weder herstelling (oprichting) van alle dingen. De Heere zorgt voor verlossing op Zijn tijd en is daarbij trouw aan Zijn eens gesproken woord. De hut van David is een herinnering aan de woorden van Nathan tot David, *'De Heere zal u een huis bouwen'*. En hoe wordt die vastheid bezongen in Psalm 89? Maar... in de dagen van Amos is het huis van David en Salomo een vervallen hut geworden: van een trots paleis tot een hut, die nog op instorten staat ook, met reten en kieren. In diezelfde Psalm klinkt het Woord van God door: *'Maar zo zijn kinderen ooit Mijn zuivere wet verlaten, zo mogen zij gewis voor Mijne straffen beven.* Er is dus van de heerlijkheid van David en Salomo in de dagen van Amos weinig overgebleven. En het wordt nog minder na de ballingschap. In het evangelie van Lukas 2 zien we het verval ten voeten uit getekend. *Een koningszoon aan lager wal geraakt, een woonplaats, die er om bekend staat, dat er niets goeds uit komt, een geboorte in een stal.* Maar dat is niet het laatste. Dan klinkt het machtige *'Ik zal'*. Dat is het geheim van het kerstevangelie en de inhoud van de grote blijdschap: *'De Heere zal Hem de troon van Zijn vader David geven. 'En Hij zal over het huis Jacobs Koning zijn in der eeuwigheid, en Zijn Koninkrijks zal geen einde zijn (Lukas 1 : 32,33)'* In de geboorte van de Heere Jezus Christus, de Zoon van David, in de stad van David, is deze **belofte van Amos 9 vervuld.**

De Heere Jezus heeft het diepste verval van Davids hut ervaren toen Hij als de Koning der Joden hing aan het kruis (*we leven in de week van Goede Vrijdag*). Maar juist daarom bloeit nu eeuwig de gloriekroon op het hoofd van Davids grote Zoon (**zie Psalm 132**).

De diepste vervulling van **vers 11** is het komen van Christus in de kribbe van Bethlehem. Voor de vervulling van **vers 12** gaan we kijken In **Handelingen 15 : 16 en 17**, de woorden van Jakobus: *'Na dezen zal ik wederkeren en wederopbouwen de tabernakel Davids, die vervallen is, en hetgeen daarvan verbroken is, wederopbouwen, en Ik zal dezelve weder*

oprichten. Opdat de overblijvende mensen den Heere zoeken, en al de heidenen over welke Mijn Naam aangeroepen is, spreekt de Heere, Die dit alles'.

Dit is de Nieuwtestamentische invulling van het Oude Testament. Dan zijn hier geen geografische grenzen meer en geen volken die met wapengeweld onderworpen worden. Ds. Westerink zegt het zo heel treffend: *'Hier is sprake van de veldtocht van de Heilige Gees, Die de Naam van Israëls Koning Jezus doet uitroepen in de prediking van het Evangelie, en Die daardoor zondaren tot zoekers maakt van het heil en de vrede van Christus. Het is de Heere, Die dit zegt en Die dit ook doet'.* Hier vinden we ook ten diepste de vervulling van Psalm 87: heidenen worden ingelijfd in het volk van God.

De **verzen 13-15** laten een tijd van grote overvloed en vruchtbaarheid zien. Deze verzen houden geen halt bij de bedeling van het Nieuwe Testament, maar reiken verder en daar bovenuit, als de verzegelden uit al de geslachten van Israël samen met Gods verlost volk uit de heidenen, geweid door de Herder-koning uit het huis van David, zullen leven in het land, waar de bomen twaalf maanden per jaar vruchten zullen dragen. Het land, dat God hun geven al en waar ze eeuwig met Hem zullen wonen. **Zie Openbaring 21: 1-7)** We eindigen met het slot van vers 15: *'uw God'.* Wie onder het verdiende oordeel buigt, vindt genade in Gods ogen. Voor wie geldt dat? Allereerst het volk Israël, maar ook allen, die van Christus hebben geleerd: *Wie zijn leven zal verliezen, die zal het behouden.* God houdt Zijn kerk in stand, dat heeft de Heere Jezus gezegd: de poorten der hel zullen Mijn gemeente niet overweldigen. Ik ben met ulieden al de dagen, tot aan het eind der dagen. *Een ernstige indringen vraag aan ons allen: Zullen wij daar bij zijn?* Guido de Brès heeft het in artikel 27 van de Nederlandse geloofsbelijdenis zo vertolkt: *'Wij geloven dat God Zijn Kerk bewaart en in stand houdt tegen het woeden van de gehele wereld, hoewel zij somwijlen een tijd lang zeer klein als tot niet schijnt gekomen te zijn in de ogen der mensen'.*

Psalm 89 : 8 en 14

Gij toch, Gij zijt hun roem, de kracht van hunnen kracht;
Uw vrije gunst alleen wordt d' ere toegebracht;
Wij steken 't hoofd omhoog, en zullen d' eerkroon dragen,
Door U, door U alleen, om 't eeuwig welbehagen;
Want God is ons ten schild in 't strijdperk van dit leven,
En onze Koning is van Israels God gegeven.

Dan zal ik hen, die dwaas en wreev'lig overtreên,
Bezoeken met de roê en bitt're tegenheên;
Doch over hem Mijn gunst en goedheid nooit doen enden,
Niet feilen in Mijn trouw, noch Mijn verbond ooit schenden;
'k Zal nooit herroepen 't geen Ik eenmaal heb gesproken;
't Geen uit Mijn lippen ging, blijft vast en onverbroken